

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VII. Vtrum objecta virtualiter tantùm & implicitè revelata, possint
credi Fide divinâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](#)

CONTROVERSIA VII.

*Virum objecta Virtualiter tantum &
Implicitè revelata posse credi fide
divinā.*

§. I.

*Premittuntur aliqua pro statu Quæstio-
nis intelligendo.*

139 Notandum prīmū. Revelationem respectu aliquorum objectorum esse & dici explicitam seu formalem, respectu aliquorum verò dicti implicitam & virtualem. Illa objecta dicuntur explicita & formaliter revelata, quæ immēdiatē & in se sunt revelata, secundūm formalem & explicitum conceptum, ad quem significandum tales voces aut signa sunt instituta. v. g. quando Angelus dixit Mariæ: *Ecce! concipies filium:* erat revelatio formalis futuræ Incarnationis in vtero Virginis; & quidquid non est formaliter seueratione ratiocinatā idem cum significato horum verborum, illud non dicitur per illam revelationem esse formaliter revelatum. Virtualis revelatio dicitur esse respectu illorum objectorum, quæ licet vel realiter, vel ratione ratiocinata distinguantur ab objecto formaliter revelato, continentur tamen in illo, & ex illo per bonam consequentiam deduci possunt, adjuncta alia veritate, seu revelata, seu naturaliter cognitâ: v. g. hoc propositio: *Deus est homo*, est formaliter revelata. Jo. 1. per hanc ipsam revelationem est simul virtualiter revelata risibilitas Christi, si enim illi propositioni formaliter revelata adjungatur hec alia, naturaliter evidens: *Omnis homo est risibilis*: deducitur: *ergo Christus est risibilis*. Formaliter ergo revelatio dici solet immediata, virtualis vero mediatâ; non quidem in eo sensu, quo supra revelationem immediatam & mediataam de-
sumimus ex ordine ad causam efficientem, sed alio, scilicet in ordine ad objectum significatum. Præfens igitur quæstio est, an aliquando objectum tantum virtualiter & implicitè revelatum circu posse fide divinâ propter revelationem vir-
tualē.

140. Notandum 2. Tunc dici vnum virtualiter contineri in alio formaliter revelato, quando, vt dixi, per legitimam consequentiam potest deduci ex objecto formaliter revelato, juncto alio principio tanquam altera præmissa: hæc autem potest esse duplex; vel enim est etiam de objecto revelato, & tunc ambæ præmissæ erunt formaliter revelata; vel est de objecto evidente naturali evidentiâ: & hæc triplex est: Moralis, physica, metaphysica. v. g. Ciceronem fuisse Romæ Oratorem, est evidens evidentiâ moralis, nam licet physicè loquendo potuerint Historici fallere, moraliter tamen loquendo hoc est adeo impossibile, vt nemo nisi imprudentissimus possit

post lecta tot historicorum testimonia, & auditam communem omnium persuasionem, admittere ullam formidinem aut dubitationem. Evidētia physica est, quæ habetur per sensus, qui tamen faltem divinitus falli possunt; v. g. quod hic pates sit albus: vel quæ non est omnino imperturbabilis, quamvis ratione objecti non possit esse falsa, qualis esset ratio physica, quæ demonstratur, quod repugnet Infinitum. Evidētia Metaphysica est, quæ habet indispensabilem veritatem, & simpliciter pro omni casu necessitatē intellectum ad afflensum, v. g. quod totum sit majus suâ parte. Itaque quando vel ex duabus revelatis, vel ex una revelata, & vna evidente deducitur aliqua conclusio, dicitur illa Conclusio esse actus elicitus ab Habitū Theologiae, & ejus objectum dicitur esse virtualiter revelatum.

141. Notandum 3. Ea, quæ sunt virtualiter revelata, esse triplicis generis. Primum genus est eorum, quæ tanquam proprietates physice realiter distinguntur, sed connaturaliter semper comitantur essentiam, ut esse quantum, coloratum &c. Secundum genus est eorum, quæ sunt proprietates Metaphysicae, hoc est, formaliter tantum & ratione distincta ab essentia, ut esse risibile, locomotivum &c. Si quidem potentia ista non distinguntur realiter ab anima. Tertium genus est eorum, quæ tanquam singulare continentur sub ratione communi formaliter revelata: v. g. quod Petrus sit redemptus à Christo, continentur sub universaliter revelata, quod omnis homo sit redemptus à Christo.

142. Notandum 4. Objectum conclusio-
nis ex aliquo revelato deductum quæ deductum,
non esse objectum fide divinâ credibile, quidquid
affirmat Hurtardus Mendoza. Ratio est, quia assensus talis conclusionis non nititur ad aquatè &
immediate revelatione divinâ, & Veracitatem Dei,
tamen ergo revelatio dici solet immediata, virtualis
vero mediatâ; non quidem in eo sensu, quo supra
revelationem immediatam & mediataam de-
sumimus ex ordine ad causam efficientem, sed alio,
scilicet in ordine ad objectum significatum.
Præfens igitur quæstio est, an aliquando objectum
tantum virtualiter & implicitè revelatum
circu posse fide divinâ propter revelationem vir-
tualē.

Est ergo præfens controversia, vrum objectum hujusmodi conclusionis Theologicae, specifi-
cativè & materialiter sumptum, possit credi fide divinâ, si præcedat explicatio & penetratio con-
nexione illius objecti cum objecto revelato, quæ explicatio potest fieri per discursum Theologi-
cum præviū, vel etiam per claram aliquam ap-
prehensionem suaevam, quæ repræsentetur con-
nexio inter revelationem & objectum virtualiter
revelatum: queritur, inquam, vrum objecto
sic explicato, hoc est, cognitâ tali connexione
inter objectum & virtualem sui revelationem v. g.
inter hoc quod est: *Christum esse risibilem*, & inter
revelationem, quod Christus sit homo, possit
eliciti actus fidei divinæ dicens: *Credo Christum*

esse risibilem, quia Deus revelando ejus humanitatem revelavit etiam esse risibilem.

§. II.

Probabilior Doctrina diversis Conclusionibus traditur.

143. DICO 1. Objectum ex duabus propositionibus revelatis per legitimam consequiam deducibile, est sufficiens objectum fidei, potestque fide divina credi, etiam si ipsum non sit formaliter revelatum sub illis terminis, sub quibus ponitur in Conclusione Theologica. Exemplum sit in hac propositione. *S. Matthæus accepit Spiritum S.* dico hanc posse credi fide divinâ, propter duplarem revelationem, quarum vna Deus revelavit Spiritum S. venisse supra singulos Apostolos, & alterâ revelavit *S. Matthæum* fuisse Apostolum. Probatur Conclusionis. Illud omne est de fide, adeoque sufficienter revelatum, quod si fingatur esse falso, sequitur vel Deum esse mendacem, vel aliquam revelationem non esse positam, quâ tamen supponitur esse posita: atqui sic se habet objectum de quo disputamus: ergo &c. Major est clara: nam quando aliquod objectum non est sufficienter revelatum, tunc qui illud negaret, non possit redargui, quasi vel negaret Veracitatem Dei, vel negaret sufficientiam revelationis verè sufficientis, sed argueretur solum negare sufficientiam revelationis, reverâ non sufficientis: ergo id cuius falsitas non potest confundere cum Veracitate Dei & ejus revelationibus, est sufficienter revelatum, adeoque credibile. Minor autem facile probatur. Qui enim negaret *S. Matthæum accepisse Spiritum S.* cogerebatur negare vnam ex his duabus propositionibus revelatis: scilicet, vel Spiritum S. non venisse supra singulos Apostolos, vel *S. Matthæum* non fuisse Apostolum: quodcumque autem horum ponatur esse falso, sequitur, vel Deum esse mendacium, vel alterutrum non revelasse.

144. Quæres, quo sensu Theologi communiter negent tale objectum, etiam ut deductum, esse credibile fide divinâ. Ratio dubitandi est, quia hoc quod est: esse deductum; nihil videtur superaddere, quâ connexionem objecti Conclusionis cum duabus præmissis revelatis: atqui hæc connexio semper debet attingi, quomodo dicatur credi objectum conclusionis Theologicæ: ergo frustrance videtur esse distinctio inter objectum ut deductum, & objectum ut explicatum.

Ego, ut ingenuè fatear, non video magnam utilitatem illius distinctionis, nec exstimo facile contingere, ut ejusmodi objectum aliter attingatur quam per actum fidei, adeoque ut explicatum. Nihilominus responderi potest cum Card. de Lugo n. 295. quod quando interveniunt duas quoddammodo conclusiones & duas Bonitates consequientia, vna quâ deducitur objectum formaliter revelatum ex revelatione & Veracitate; altera

quâ deducitur Conclusionis ex rebus revelatis, quâ inquam, tunc ideo Conclusionis Theologicae auctoratur actu fidei divinae, quia haec secunda notitia consequientia non pertinet intrinsecus ad motivum fidei sicut prior, & sic miscetur motu parte extraneum.

145. Quæres iterum: quomodo ergo solvendus esset actus fidei, credens Spiritum S. venisse supra Matthæum. *R. Hoc modo, Spiritus S. venit supra Matthæum*, quia Deus vere revelando venisse supra singulos Apostolos, & Matthæum esse Apostolum, revelavit eum vniuersitate supra Matthæum. Quodsi velis reflorem in forma Syllogismi, fieri hoc modo. Quoniamque Deus verax revelavit accepisse Spiritum S. & Spiritum S. accepit. Sed Deus revelando singulos Apostolos accepisse, & S. Matthæum esse Apostolum, revelavit hic opere S. Matthæum accepisse Spiritum S. ergo accepit S. Matthæum Spiritum S. Ecce! quomodo hoc objectum immediate neccatur cum Veracitate & Revelatione, quomodo non neccetur in Syllogismo Theologico, sed neccetur immediate cum duabus revelationibus, nempe S. Matthæum esse Apostolum, & Spiritum S. venisse supra singulos.

Veniamus nunc ad illas Conclusiones, ex una revelata, & altera evidente deduci possunt. De his

Prima sententia affirmit vniuersim, electam divinâ credibiles, seu rectius, earum objecta credibilitia. Ita Canus, Okam, Vega, Franciscus de Lugo, Ripalda.

Secunda Sententia vniuersaliter negat. Ita Greg. Ma: Capreolus, Cajetanus, Val. Cordua, Molina, Hurtad. Arriaga.

Tertia distinguit. Si enim proprietas deinde est Metaphysica, hoc est, formaliter tantum distincta ab objecto formaliter revelato, tunc non posse credi fide divinâ, si vero sit realiter dicta, & negat. Ita Suarez & Card. de Lugo.

Quarta sententia est Card. Pallavicini, qui aliter, & meo iudicio melius distinguit, cum quo

146. DICO 2. Ut objectum Conclusionis Theologicæ posse credi fide divinâ, non sufficit vniuersum, vnam præmissam esse revelatum, & alteram evidentem evidentiâ physica. Et contra AA. primæ sententia. Probatur prima, à posteriori, ex absurdo. Hinc enim sequentia plura esse fide divinâ credibilia, qui nem concederet esse credibilia, v.g. nemo facile dicere esse fide divinâ credibile, quod Deus defacto celat suum concursum omni igni existenti in rerum natura. Certè hoc non est iam magis credibile fide divinâ, quâ fuerit tempore ignis Babylonici, tunc autem falso erat, Deum omni igni offerre suum concursum ad calefaciendum pallium applicatum, quia non calefecit pueros existentes in fornace. Sequela probatur. Hac enim conclusio deduci potest ex una revelata, & altera evidente hoc modo. Omnis causa operans habet concursum

concursum Dei oblatum ad talen operationem (præcindendo à diversis modis explicandi hunc concursum) Sed omnis ignis est causa operans calorem in passo applicato: ergo omnis ignis habet oblatum concursum. Min. est physice evidens. Major est de fide, si præcindamus a modis explicandi hunc concursum, quia de fide est, quod Deus posset ignem ab operatione impedire. Eodem modo est fide divinâ credibile, B. Virginem fuisse gravatam vero, sicut gravantur aliae feminæ.

Probatur Conclusio 2. Ex supra dictis. Illa solumentum fide divinâ credibili, qua si ponantur esse falsa, deduceretur, vel Deum esse mentitum, vel non revelasse, quod tamen defacto revelavit. atqui potest ponit esse falsa conclusio deducta ex vna revelata, & vna physice evidente, absque eo quod dederetur Deum esse mentitum, aut non revelasse, quod revelavit. Ergo &c. Minor probatur in exemplo allato, quia falsitas hujus Conclusionis: ergo omnis ignis habet paratum Di concussum: potest sufficienter refundi in falsitatem hujus propositionis physicè tantum evidens: Omnis ignis defacto calefacit. & falsitas hujus: Ergo B. V. fuit vtero gravata: potest refundi in falsitatem hujus: Omnis prægnans gravatur vico: atqui per hanc falsitatem nec asseritur Deus mentitus, nec tollitur aliqua revelatio, vt pater: ergo &c.

147. DICO 3. Sunt tamen aliqua credibilia fide divinâ, qua Deus non revelavit immedietè & explicitè in particuliari, sed tantum in genere, ex qua generali revelatione posunt discursus Theologico deduci. Pro cuius probatione

Supponendum est, quod in Ecclesia sit potest definiendi aliqua, quorum explicita revelatio non habetur in Scriptura: v. g. hunc vel illum esse Sanctum: vel si sunt explicitè revelata, verbi tamen obscuris seu æquivocis, quorum interpretatio pertinet ad Ecclesiam, qua potest definiri, quis sit legitimus sensus illorum, v. g. quod per hac verba: Accipite Spiritum S. &c. facie in initia porest absolvens Sacramentaliter: vel denique, quia talis revelatio non est nobis sufficienter applicata, quia consistit in Verbo non scripto, nempe traditione, vt, quod parvuli sunt Baptizandi. Hoc posito

Quando Ecclesia aliquid hujusmodi definit, illud est fide divinâ credibile, vt dominus communiter Theologi: atqui talia non sunt formaliter & explicitè revelata, vt ostensum est, sed tantum implicitè & in genere. Ergo aliqua sunt credentia, que non explicitè sunt revelata.

Itaque Veritas articulorum ab Ecclesia definitorum, deducit potest discursus Theologico hoc modo. Ecclesia in proponendis & definiendis dogmatibus per Concilium legitimè congregatum & confirmatum, non potest errare. (& hoc est revelatum in Scriptura, dicente, quod sit Columna & firmamentum Veritatis) atqui Concilium Tridentinum legitimè congregatum & Confirmatum,

tum, definit, quod per Consecrationem fiat conversio panis in corpus Christi &c. ergo datur talis conversio. Hac Conclusio, cuius objectum est fide divinâ credendum, non est formaliter & explicitè revelata, sicuti, quod Verbum Caro factum est: & deducitur ex vna revelata, & alia propositione, qua confat naturali experientiâ, & morali evidentiâ, nempe Concilium fuisse legitimè congregatum, confirmatum, & hoc definitivè: ergo vera est conclusio, nempe quod aliqua non formaliter revelata in Scriptura sunt fide divinâ credenda.

148. Aliud exemplum & expeditius sit hoc. De fide est, omnes descendentes ab Adamo (exceptâ B. Virgine) esse conceptos in peccato originali: at verò, quod ego & tu sumus conceputi in peccato Originali, non est explicitè & formaliter revelatum, quia non est revelatum nos descendisse ab Adamo, nam hoc est prædicatum separabile à substantia. Jam ergo minor propositiō, ex qua illa Theologica Conclusio deducitur, est solum naturaliter evidens. Quod autem vnicuique sit credendum, se esse conceptum in peccato originali, se esse redemptum à Christo &c. constat ex symbolo fidei, in quo dicimus: Qui propter nos homines, & proper nostram salutem descendit de Cœlo &c.

Cum ergo, ut vidimus, aliqua objecta Theologicarum Conclusionum sint fide divinâ credibilia, alia non item, querenda est regula cognoscendi & discernendi objecta credibilia à non credibilibus: quam quidem Regulam nos facile deducemus ex nostra doctrina, quam suprà tradidimus de resolutione fidei divinæ, vnde & illa doctrina confirmabitur.

149. Notandum est cum Card. Pallavicino, aliqua revelari à Deo in genere in hunc finem, vt credantur solum in genere, v. g. Deum cognoscere omnia cognoscibilia sine imperfectione, neque tamen voluit Deus vt in particuliari crederemus, quod Deus cognoscat chymaras, neque enim hanc intentionem manifestavit, neque etiam revelavit, quod Chymara sit objectum cognoscibile sine cognoscens imperfectione. Alia verò Deus revelavit quidem in genere, sed in eum finem, vt crederentur in specie & individuo: qua intentio plerumque ex ipsa materia & circumstantiis colligi potest: quia verò inconveniens fuisset, singula per immediatas revelationes revelare & enumerare, sufficiebat revelatio Generalis, determinabilis deinde & applicabilis objectis particularibus per revelationem mediata. Hoc posito

150. Regula hæc constitui potest. Quæ revelantur à Deo generatim priore modo, non sunt objecta fide divina credibilia in particuliari & individuo: quæ verò revelantur generatim secundo modo, objectum individuale evadit credibile fide divinâ. Ratio est, quia illa generalis revelatio derivatur ad particularia, mediante aliquâ evidentiâ morali, seu experientiâ morali,

qua à DEO eum in finem inducitur, vt sit complementum locutionis generalis in ordine ad credendum objectum particulare, cuius fidem DEUS in illa generali revelatione intendit. Hujusmodi complementum est evidētia naturalis quam habemus, quod Petrus descendit ab Adamo: item evidētia moralis, quod Tridentinum fuerit legitimè congregatum: per has igitur evidētias particularizatur & applicatur objectis particularibus revelatio generalis Dei, & quidem ex prima ejus intentione.

151. Declaratur amplius. Ad hoc ut sit de fide, Petrum esse redemptum à Christo, debet hujus propositionis falsitas vel arguere Deum mendacem, vel debet negari aliqua revelatio Dei, qua tamen defacto est locutio Dei, ex regula generali paulo superius tradita: atqui si illa evidētia moralis, quod Petrus descendit ab Adamo, non esset complementum locutionis divinae, tunc nec argueretur Deus mendax, nec negaretur aliqua revelatio qua defacto datur: ergo ut illa propoſitio sit de fide, debet evidētia illa moralis esse complementum locutionis divinae. Minor probatur. Nam falsitas illius propositionis, quod Petrus sit redemptus à Christo, refūndenda esset in falsitatem illius evidētiae naturalis, quod Petrus descendit ab Adamo, atqui sic Deus non argueretur mendax: quia adhuc verum esset, quod omnis homo descendens ab Adamo esset redemptus: ergo si est de fide, Petrum esse redemptum, debet falsitas hujus propositionis tollere aliquam locutionem Dei: atqui nihil tollit præterquam veritas illius evidētiae naturalis: ergo illa debet habere rationem locutionis divinae.

152. Doctrinam hac Conclusione traditam agnoscit Suarez *disp. 3. scđ. II. n. II.* reddens rationem, quare sint de fide credenda qua Ecclesia definit, his verbis. *Quia, quod Ecclesia definit, Deus per Ecclesiam testificatur. Ecclesia autem definit talam veritatem in se ac formaliter ergo jam Deus illam in se ac formaliter testificatur: ergo eo ipso est constituta sufficienter sub objecto formaliter fidei: nam testimonium divinum idem est, & aequum certum, sive per seipsum, sive per Ecclesiam, vel alium ministrum NB. Deus illud præbeat. Ita Suarez.*

153. Quando igitur Theologi aliqui dicere solent, non dari in Ecclesia nova dogmata de novo credenda, plus dicere nolunt, quam quod nihil incipiat de novo esse de fide formaliter & explicitè, quod prius non fuerit de fide radicaliter, implicitè, & virtualiter, quatenus nimis Ecclesia ea solùm definit explicitè credenda, qua per assistentiam Spiritus Sancti cognoscit containeri virtute in objecto jam antea formaliter revelato. Et hoc sensu (inquit recte Card. Pallav.) verum est effatum commune: *Non datur nova revelatio in Ecclesia.* significat enim, non dati revelationem, qua non sit complementum revelationis præterita; non tamen significat, non dari novam locutionem quandam Dei, qua sit explicatio & com-

plementum revelationis antiquæ, ita ut reddatur nobis de fide, id quod antea non erat de fide, sicut scilicet Deus per Ecclesiam explicat, de quib[us]nam objectis particularibus locutus sit, quando edidit revelationes universales.

154. Hinc vterius inferunt DD. dicti men inter Doctrinam Conciliorum & inter Scripturam Canonicam. Nam Scriptor Canonum scribit independenter à revelatione alia praedicta & alteri facta: Ecclesia autem in Concilio evolvit revelationes antea factas, & ideo non potest condere novam Scripturam Canonicam, propter defectum revelationis nova.

. §. III.

Applicatur Regula tradita particularibus exempli.

Solent à Theologis adduci varia exempla Conclusionum Theologicarum, de quibus dubitatur, an sint credibiles fidei divinæ, in quibus non omnes satis consequenter procedunt.

155. Quæritur ergo primo, an sit fidei divinæ credibile, me carere gratia sanctificante, quod in me experior affectum liberum peccatum sum graviter; quia universaliter revelationum de proprie peccatum mortale privati hominem gratiam sanctificante. Quæritur 2. An à me post fidei divinæ credi, hunc infantem à me baptizatum, esse verè justificatum, quia evidenter in me omnia necessaria adhibuisse, & aliunde ratiocinatiter revelationum est, omnem infantem nisi baptizatum, esse justificatum. Quæritur 3. An sit fidei divinæ credibile, infantem non à me, sed ab aliis baptizatum, esse justificatum. Quæritur 4. An sit fidei divinæ credibile, hanc numero baptismi consecratam. Quæritur 5. An sit de fide Clementem IX. Estè Vicarium Christi, & testificum Maximum. De hoc ultimo agimus sequente. nunc breviter de prioribus,

De tertio & quarto exemplo, communim vera Theologorum sententia docet, non effectiva proponatur adoranda: nam recte docet Hugo, quod etiam non credatur fide divinæ, nisi esse consecratam, adhuc sit adoranda, non vero nisi conditionate, sed etiam absolute, quia immo sine sufficiente fundamento privantur effigie nostro suo, & cultu debito. Sic etiam, inquit Hugo, Pater est obligatus alere filios, quos esse presumere esse suos, licet posset quandoque sine imprudentia formidare, an sint filii.

156. Quod attinet ad primum & secundum exemplum, Autores non conveniunt. Plus affirmant, quos sequitur Suarez, Hurtado, Lugo, Ripalda. Negant, Majot, Okamus, &

brief, Capreolus, Cajetanus, Thomistæ, cum S. Thoma, quos sequitur Molina & Ariaga. Ego de his exemplis idem dicendum existimo, quod de prioribus. Loquor autem semper de fide obligatoria, nolo enim disputare de fidei actu ad quem non obligemur, qualem admittit Ripalda. Ratio negandi est, quia Revelationes generales tunc solum videntur habere locum, & valere ad inducendam obligationem credendi particularia, quando motiva credibilitatis, per quæ applicari ait revelatio generalis rebus particularibus, quando inquam, sunt eiusmodi, ut per se loquendo possint etiam alijs fidelibus applicari ad objectum tale particularē credendum: sic enim revelatio generalis de aliquo objecto in genere, fit etiam generalis de quovis objecto particulari: v.g. motiva credibilitatis quæ habeo ad credendum, me esse redemptum à Christo, etiam probant de Petro, Paulo &c. & ideo non tantum mihi de me, sed mihi etiam de Petro, Paulo probant, & contra his de me, atqui motiva credibilitatis, qua mihi probant, infantem à me baptizatum esse justificatum, & me carere gratiā ob peccatum à me commissum, hoc ipso quia consistunt in experimentali cognitione propriâ, non possunt alijs fidelibus applicari, & ideo non videatur Deus ad hac objecta credenda voluisse me in particulari graviter obligare: nemo enim in se agnoscat gravem obligationem credendi, quod Deus ipi in particulari per talēm experimentalem cognitionem loquatur, sicut agnoscō, quod Deus mihi per motiva credibilitatis, ex quibus iudice me descendere ab Adamo, velit significare, me esse redemptum à Christo, & ad hoc credendum me obligare; nempe quia hæc obligatio conducit ad debitam reverentiam Christo exhibendam &c.

§. IV.

Vtrum sit fide divinâ credibile, Clementem IX. esse verum Pontificem, & Concilium Tridentinum fuisse legitimum.

17 NON est sermo de Pontifice, de cuius electione, num legitima fuerit, potest prudenter formidari; sed est sermo de illo, de cuius legitima electione, & universalis acceptatione tam parum potest prudenter dubitari aut formidari, quam parum potest prudenter formidari ab homine litterato, utrum aliquando Romæ exstiterit Cicer.

Prima sententia negat, id posse fide divinâ credi: idemque docet de Concilijs, non posse credi fide divinâ, ea fuisse legitima & legitimè confirmata, quæ à tota Ecclesia pro talibus sine contradictione habentur, & quorum definitionibus nemo audet contradicere. Ita Turrecremata, primus Generalis Inquisitor in Hispania, Cajetanus, Canus, Cordubensis, & plures alij apud Castro Palao.

Secunda sententia, meo judicio verissima, communique fidelium sensu confitentia, affirmat. Ita, quantum scio, omnes impressi auctores Societatis.

Probari solet hæc sententia primò, auctoritate Martini V. qui in Bulla relata in Concilio Constantiensi, statuit, ut ab Hæreticis, qui Ecclesia Catholicae reconciliari volunt, primùm omnium exigatur, ut credant, Papam canonice electum, qui pro tempore fuerit (nomine ejus expresso, v.g. Clementem IX.) esse successorem Petri, & habere supremam potestatem in Ecclesia Dei. In qua constitutione supponit Pontifex, esse objectum fidei divinæ, Clementem IX. hoc Anno quo hoc scribo, 1668. sedentem, esse Successorem S. Petri.

158. Respondent aliqui, illam Constitutionem non exigere fidem absolutam, sed virtutem conditionatam, nempe, si talis Pontifex sit canonice electus. Hæc tamen responsio non videretur planè satisfacere. Si enim ab hæreticis tantum exigebatur, ut in genere crederent Papam esse Successorem Petri, ex hypothesi quod sit legitimè electus, quid opus erat exigere, ut adderetur nomen singulare? hoc sane videtur consulet additum, ad pracludendas fraudes & dolos, quibus alioquin intentio Pontificis eludi posset. Fingamus enim quod ille Pontifex ab hæreticis reversis nominatus postmodum approbasset aliquod Concilium, vel cum Concilio aliquid definitiveret, hæretici illi vi sua professionis factæ non sufficienter obligati credere absolute hujusmodi articulos, sed tantum conditionatè, nempe si concilium sit à Papa legitimè electo confirmatum, potuerint deinde facile excogitare modum impugnandi electionem, prout defacto plurimum Pontificum electiones quasi iniquas, Simoniacas &c. infestant, quibus omnibus inconvenientijs occurritur, si compellantur credere absurdum, hunc numero Papam esse successorem Petri, sicut compelluntur absolute credere, Vicariatum esse à Christo institutum.

159. Probari solet 2. Si non est de fide, Clementem IX. esse verum Pontificem (& sic de alijs prædecessoribus) poterimus formidate licet, ne ejus definitiones fallant, ex defectu Assentientia Spiritus S. quæ tamen Petro ejusque successoribus, non vtique fictis & apparentibus, sed veris & legitimis, promissa est, & sic cum totius Ecclesiæ confusione & periculo discordia, poterunt omnia Pontificum Decreta admittere formidinem; adeoque nec agnosceretur obligatio credendi quæ in Concilijs definita sunt, sicut tandem evertetur Fidei Regula & Judex Controversiarum.

Respondent aliqui, assensum fidei divinæ, quem præbere debemus Pontificijs decretis, non requirere, ut fide divinâ credatur esse verus Pontifex, à quo illa decretalia procedunt, quia etiam pseudopapa, habitus ab Ecclesia pro legitimo, est infallibilis, Deo nimis in Bonum Ecclesie amplete

plente defectum, vt docet Lessius lib. 2. de Just. c. 35. dub. 25. n. 146. & Tanner, ac proinde nullum periculum erit, ne Pontificum decreta in dubium vocentur.

Hac tamen responsio sufficiens non est. Deberent adversarij adferre Testimonia Scripturæ, quibus promittatur Pseudopapa illa infallibilis Assistentia Spiritus Sancti. Quodsi afferant illa, quibus jubemur audire Ecclesiam, & quibus promittitur Ecclesiae, quod nunquam sit erratura, ut pote Columna & firmamentum veritatis, & inde velint colligere, ad providentiam Dei spectare, ut etiam Pseudopapam & pseudoconcilium ita gubernet, ne inducent totam Ecclesiam in errorem, ego meliori jure dicam, & ex illis locis colligam, & quidem magis consentaneæ verbis, ad providentiam Dei spectare, non permittere, ut Ecclesia tota erret circa Papam, recipiendo ut legitimum, qui ratione impedimenti occulti sit incapax, qualis esset, non Baptizatus. An non hæc providentia potius decet Deum, quam ut permittat aliquem à tota Ecclesia ut Christi Vicarium & Caput Ecclesiae visibile coli, qui quidem talis revera non sit, habeat tamen assistentiæ extraordinariæ privilegium? Quando enim Petro dictum est.

Supra hanc Petram edificabo Ecclesiam meam: omnes Catholici fatentur, promissionem factam esse Petro & Successoribus ejus: Adversarij volunt, promissionem etiam si extendere ad Pseudosuccessorem: hoc, inquam, vim infert textui. primò quia successor putatius non est simpliciter & absolute successor, sicut homo pius aut putatius, v.g. monstrum, non est simpliciter homo. Secundò, quia hoc ipso quod Christus promiserit, Ecclesiam suam fundandam esse supra Successores Petri, promisit etiam, se semper de successore provisurum: quis autem dicat, putatius successorem esse opus divinæ providentia?

Confirmatur exemplo simili. Si Deus promitteret Imperatori vel Regi perpetuitatem Imperij aut Regni his verbis: *Super te & tuos posteros fundabo Romanum Imperium aut Regnum: quis auderet aut poster prudenter ambigere, quin Deus duo promitteret: primum, quod semper sint futuri veri posteri: secundum, quod ex illis unus sit Imperio præfuturus? quis diceret, satisfacturum Deum promissioni, si fieri permitteret, vt per impostulatum infans supponeretur ac si esset ex posteris Imperatoris, & deinde Imperio præceretur? Par modo, quando Deus Petro promisit, quod super ipsum & Successores ejus vellet fundare Ecclesiam suam, & assistere ne errent; profectò duo censendus est promissione: primum, quod non permitteret decessus in Ecclesia Successorem verum Petri, saltem pro eo tempore, quo est necessitas aliquid definendi. Secundum: quod tali Successori velit assistere.*

160. Probatur nunc Conclusio ex principijs supra positis & probatis. Illud est objectum fidei divinæ credibile, quod Deus intendit ut crederetur in particulari, quando aliquid revelavit in

genere: atqui quando Deus revelavit in genere suam Ecclesiam esse gubernandam per decisiones & decreta à Petro & Successoribus eius, tanquam Vicarij suis, intendit, vt crederetur in particulari, illum esse successorem Petri, quod tota Ecclesia pro tali sine contradictione respiceret, & qui non nisi per schisma repudiari possit, qualis est hodie Clemens IX. ergo vera est conclusio. Major superioris declarata est. Motivum & causa insitendi in ecclesia Vicariatum Christi, fuit, ut haberemus certam, externam & sensibilem Regulam, ac fiduciam. Controversiarum in rebus fidei: atqui hec intentione frustraretur, si non crederetur in particularium esse legitimum Papam, qui ab omnibus gnosceretur habere potestatem definendi & governandi Ecclesiam: impossibile enim est, ut ejus definitiones credere, nisi credamus ea de propositionis nomine Christi: atqui non efficiuntur politæ nomine Christi, si is qui proponit non verus Vicarius Christi, non enim loqueretur nomine Christi, sed falso putaretur loqui. Ergo.

Confirmatur. Quando Christus revelavit, se velle per suum Vicarium judicare Controversias Fidei, vtique voluit eo modo hoc creditum, modo potest nobis Vicarius esse Judex & Regulus, atqui non potest nobis Vicarius Christi esse Judex & Regula, si consideretur solùm in generis specie, & non in particulari: ergo voluit omnes in particulari aliquem certum Vicarium & Judicem, atqui non aliud, quam illum, quem talem tota veneratur Ecclesia. Ergo &c.

161. Confirmatur iterum à simili. Quod Deus Ecclesiam revelavit, quatuor Evangelia esse Scripturam Canonicanam, tunc immediatè formaliter non revelavit, Evangelia impensis, qua nos in manibus habemus, eo contra omnia imprecisa sunt, esse Verbum Dei, & carent omni additamento, aut detractione, vel corruptiōne tabili: hoc inquit Deus non revelavit formiter & immediatè, sed hoc deducitur tanquam Conclusio Theologica ex una revelata, & etenim certitudine, hoc modo. Liber Evangeliorum traditus Ecclesiæ ab Apostolis, est Verbum Dei. Sed Liber Evangeliorum quem in manibus habemus, est sine corruptela notabilis illi liber qui traditus est Ecclesiæ ab Apostolis: ergo est Verbum Dei, seu Scriptura Canonica. Quo nunc ex adversarijs, ac objectum hujus Conclusionis, non quidem vt deductum, sed veniatum, sit fide divinâ credibilis: Non negamus, alioquin nullus determinatus textus in toto Evangelio (& eadem est ratio de alijs Scripturis Canonicis) esset fide divinâ credibilis: ergo est deinde credibilis quivis textus particularis, non pro conditionatè, si non sit corruptus: sed absolute, ergo Deus revelando in generis intendit fidem in particulari: nihil enim est de fide, quod Deus non intendit, vt crederetur. Quero vobis, vnde adversarij colligant, Deum sic intendit, sanè ex nullo alio capite, quam quia Deus vo-

in gen
per defini
ribus eis
debet a
ri, quae
ne comp
ari poss
ra est con
tra illi
e. Min
ndi in fa
emus os
te. Judic
hac inter
arculis
mimib
ndi & p
et, ut
as ear al
sefceptu
ir modi
stent m
Engla
revolut
omittere
credi, qu
Regula
elle juan
genera in
plum em
m & quan
quem k
li. Qua
Evangeli
medie a
imperi
temu q
tere can
apelli or
it fome
tangue
& econ
vangelio
l. Veneti
in nasc
li illi ip
dis: ego
a. Qu
cijum Co
v. repre
negabim
co. En
tris Can
est deb
non nos
absolu
t fidein
t. Non
victim
t. Non
Deus v
lai

uit penes nos existere & afferuari Verbum Dei incorruptum ad nostram in fide instrunctionem: ad hoc autem non sufficeret credere praeceps, Evangeliorum librum esse Canonicum, si non sit corruptus: sed debet credi absolutè: adeoque Deus voluit hoiplum credi, quod est: *non esse corruptum*, & sic certitudo illa moralis est complementum locutionis divinae, & qua tale assumit certitudinem metaphysicam per denominationem extrinsicam à conjunctione cum revelatione generali.

Paro modo philosophandum est de Summo Pontifice, qui est constitutus Interpres Verbi Dei, neque dicendum est, Deum revelasse quidem in genere, suam Ecclesiam gubernandam esse per suum Vicarium, qui sit Judex Controversiarum fidei, voluisse tamen à nobis in particulari & absolute credi, illum esse suum Vicarium, qui pro talis sine contradictione agnoscat: adeoque hæc agnitus erit complementum illius revelationis praeterite generalis, & quasi confusa.

§. V.

Solvuntur Objectiones.

161. Objiciunt primò & principaliter. Illud non est objectum fide divinâ credibile, quod non est sufficienter revelatum. Sed Clementem IX. esse verum successorem Petri, non est sufficienter revelatum. Ergo &c. Minor probatur. Illud non est sufficienter revelatum, quod non connectitur cum revelatione generali, mediante certitudine tantà, qua sufficiat, ut singulare fine villa prudenti formidine judicari possit contingit sub Generali: sed ita se res habet in casu nostro: ergo &c. Minor probatur. Ad hoc vt Clemens IX. sit verus successor Petri, debet esse Baptizatus: sed hoc non habetur ex sufficienti morali evidentiâ, prout ex aliquor infantum Baptismo supra dictum est: quia poslet de tali Baptismo prudenter formidiari. Ergo &c. g. Negando minorem, & paritatem inter certitudinem Baptismi Clementis IX. & aliorum infantum. Discremen autem originaliter desumendum est ex eo, quod moralis certitudo Clementem IX. esse Baptizatum, connectatur cum motivis credibilitatis, quod sit legitimus Papa. Itaque Baptismus Clementis IX. nobis aliter & certius innoteſcit, quia Baptismus alterius infantis: Nam hujus certitudo desumitur vñice ex Testimonio hominum, & ex bonitate ac sufficiente doctrinâ ministri, & sapè ex vnius solius hominis testimonio, quæ omnia admittunt prudentem formidinem, nec sunt digna creditu, quod Deus ea non permitat fallere. At verò Certitudo Baptismi Clementis Papa innoteſcit per hoc, quod Deus revelavit suum Vicarium esse Judicem infallibilem fidei, & ea quæ credenda proposuerit, esse credenda tanquam à Deo dicta: & quia hanc vñiversalem revelationem voluit credi circa singularia, ut probavimus, ideo tenemur credere Vicarium Christi

in singulari tunc, quando haberur ea moralis certitudo, quâ major requiri, & de via ordinaria haberi non potest; hæc autem est, quando à tota Ecclesia (quam non est ullo modo probabile aut formidabile, posse Deum permittere errare circa caput suum visibile) pro Vicario agnoscatur: ergo quandocunque adhuc hæc certitudo moralis, illa sufficit ad firmiter credendum, quod revelatione illa Generalis se extendat ad talem numero hominem, & quod ad Dei providentiam pertineat, non permittere, ut nos hæc moralis certitudo fallat, estque complementum revelationis generalis hæc vñiversalis acceptatio. Ergo à primo ad ultimum, rametsi Baptismus Clementis spectati secundum suum esse privatum, non habeat eam certitudinem moralē, ut sit objectum fidei directum, nihilominus postquam habemus moralē certitudinem sufficientem ad hoc, ut credamus hunc hominem esse verum Christi Vicarium, hoc ipso indirecte & implicitè ac consecutivè habemus fundamentum sufficientis credendi, esse Baptizatum, quia Baptismus est jure divino requisitus.

Confirmatur à simili. Non est objectum fide divinâ credibile, nec fundatum in sufficienti morali certitudine, quod hic numero homo sit verus Sacerdos: si tamen contingere, prout contigit non semel, ut in elevatione hostia videamus Christum in specie humana, vel si videmus ex hostia à Judæis puncta sanguinem effluere, tenemur hoc miraculo credere, illam hostiam esse consecratam, & sic indirecte simul crederemus, illum hominem esse verum Sacerdotem, qui illam hostiam consecravit.

163. Objiciunt 2. Ex nostra Conclusione sequitur, Schismaticos esse Hæreticos: consequens est contra sensum communem. Schismatici enim non dicuntur peccare contra fidem, sed solum contra charitatem, utpote scindentes unitatem inter fideles. Sequela probatur. Quia Schismatici dicuntur, qui licet in genere credant, Papam esse Vicarium Christi, negant tamen hunc hominem in particulari esse Papam legitimè electum, atqui secundum nos hoc est objectum fidei, & omnis qui negat aliquid objectum fidei, est hæreticus. g. Negando sequelam. Ad hæresin formalem enim duo requiruntur, primum, ut objectum fide divinâ credibile sufficienter applicetur, ita ut cognoscatur obligatio credendi. Secundum, ut posit in foro externo probari difensus, & sufficientis applicatio: utrumque apud Schismaticos plerumque deest. Nam imprimis propter auctoritatem contrariae opinionis, & insufficientem penetrationem nostrorum fundamentalium, non applicatur illis objectum ita, ut nascatur obligatio credendi: vnde licet objectum sit fide divinâ credibile speculative loquendo, hoc est, quia à parte rei substat divina revelationi, attamen practicè non est cuivis intellectui proximè credibile. Secundò: etiam si illis applicaretur, & ideo dissentiendo peccarent contra fidem,

Y y

fidem,

fidem, non propterea essent censendi inter haereticos; non possunt enim Schismatici convinci de sufficiente applicatione, propter probabilitatem contrariae sententiae. Caterum, sive Schisma est coniunctum cum Haeresi, quia sive Schismatici ita negant hunc esse Papam, quia negant, penes Ecclesiam Romanam esse Vicariatum. Immò omnes Schismaticos pertinaces crediderim posse esse suspectos de Haeresi.

164. Objici posset 3. Si nostra sententia vera est, sequitur perperam & frustra introducta esse impedimenta Juris humani, ad irritandam electionem, etiam quando sunt occulta. v. g. si electio sit Simoniaca, vel non habens debitum numerum suffragiorum, nempe duas tercias &c. consequens est absurdum: ergo &c. Sequela probatur. Nam juxta nostram sententiam pertinet ad divinam providentiam, non permittere fieri electionem irritam cum tali impedimentoo. econtra illa leges supponunt posse fieri talen electionem, quam illa leges irritant. Quodsi ergo haec leges posunt irritare electionem factam cum impedimento occulto, taliter electus erit tantum Pontifex apparen, etiam postmodum a tota Ecclesia acceptetur, quia juxta regulam juris, quod ab initio vitiosum est, tractu temporis non convalescit.

Responderet recte Card. Pallav. n. 141. illas leges nec habere, nec posse habere locum, nec intelligendas esse nisi de prima electione quam faciunt Cardinales, per quam electionem non redditur adhuc fide certum, quod electus sit verus Pontifex. At verò, (inquit citatus Cardin.) licet illa electio ex occulto impedimento fuisset irrita, adhuc sequeretur alia electio, nullo jure positivo irritabilis, quam facit rota Ecclesia, acceptando illum hominem pro vero Pontifice. Hæc enim acceptatio licet moveatur ex errore precedente, non est tamen conditionata sed absoluta. Melius quippe est, Ecclesiam habere pro vero Pontifice aliquem, qui fuerit invalidè electus, quam ignoranter carere vero Pontifice, & eum pro tali venerari, qui reipsa non sit.

165. Dicendum proinde est, in casu quo electores ordinarij elegissent aliquem habentem impedimentum irritans juris humani, penes totam Ecclesiam esse potestatem providendi sibi de capite legitimo, supplendo omnes Juris defectus, ne maneat acephala: censetur autem eligere eum quem acceptat. Hanc potestatem eligendi quasi secundò per acceptationem, supplendo omnes juris defectus, esse penes Ecclesiam, convincitnr imprimis argumentis allatis pro Conclusione. Deinde declaratur dupliciter. Primo à paritate. Si enim ob incommodum simile, nempe, ne Dominia rerum essent incerta, jure civili, immò in quibusdam casibus etiam jure gentium, & naturali, introductus est modus acquirendi per Usucaptionem seu Prescriptionem, cuius beneficio, dependenter ab errore, fit aliquis

rei Dominus ille, qui antea non era Dominus, multò magis expedīt, non esse in incerto arbitratorem divini Vicarij: atque adeo de jure divino & naturali est, vt, quicunque bona fide acceptatur ab Ecclesia pro tali, evadat talis, etiam prius non fuisse. Secundo, id declaratur exemplo & ratione quæ affertur in lege Barbari de Officio Prætorum. vbi habetur casus, quod servus fugitivus fuerit electus Prætor, cum tamen talis dignitas ratione servitutis incapax esset, quare dubitatum est, an ejus acta valere. Respondit Vlpianus contra Pomponium in his verba, (qua deinde vim legis acceptemus) verum pato, nihil eorum reprobari: hoc enim homo natus est: cum etiam potuerit populus Romanus decernere hanc potestatem, sed eti scivissi feruimus, liberum efficeret. Quod Jus multo magis in imperatore (nos dicimus in Pontifice Maximo) continentur est.

Dices. Ecclesia Acephala non potest subsistere in Constitutionibus præteritis Pontificum. Hanc non esse dispensationem, quia nulla constitutio inductiva impedimentorum entitetur aut extendi potest ad tales casum, quo non impedimentum non prodest, sed obesse, in effectu in causa, vt haberetur pro vero Vicario, tantum esset existimatus, & per consequentiam, nec acta valerent, nec definitiones tenerent. Et autem contra essentiam legis, esse per se non vlam.

166. Notatu dignum est, quod hic multa Esperanza, quod tunc primum incipiat esse electio, hunc numero hominem pro tempore electum, esse verum ac legitimū Pontificem, quandoque aut ferè tota multitudo fidelium confitetur uniformiter assentiri legitimitati electionis, an jam tot ac tales assenserent, vt prudenter dubium non possit, quin reliqui in eandem sententiam ituri sint, inspectis circumstantiis quæ in loco proximo electioni innotefecerunt. Hæc doctrina verissima est, & favet sententia communis, asserenti, ad actum fidei divina & supernaturalia non requiri, vi motiva creditibilitas quibus insit, contineant aliiquid inatingibile ab actu naturali. Nam cum ita acceptatio seu confessio suis fidelium fiat successivè, per partes ejusdem omnino rationis, & possit assensus omnium fidelium totius Italiae vel Hispanie attingi actu naturali, est planè irrationalē dicere, quod deinde accedente consensu Galliæ, Germaniæ, Poloniæ, & sic paulatim deinceps reliquorum regnum, superaddatur aliiquid inatingibile per actum constitutionalem, & tamen motivum adequatum creditibilitatis consistit in aggregato ex istis confessiis, etiam in sententia eorum, qui in ruffis ponunt aliiquid discerniculum velut Cynosuram ad quam examinatur locutio parochi. Ergo fallim et fundamentum horum AA, quod motiva creditibilitatis non possint attingi actu naturali, de quo pluribus infra.

Vtterius ex eadem doctrina colligo, ad motiva credibilitatis sufficere, quod prudenter dubitari non possit, ea esse connexa cum divina revelatione, nec opus esse, ut judicentur per nullam potentiam Dei posse ponni, quin habeant talen connexionem, sed esse metaphysicam necessariam hujus connexionis, prout iudeam AA. supponunt. Probatur. Nam hoc quod est: *Non posse prudenter dubitari, quin etiam reliqui sint consensu*: non infert metaphysicam necessitatem futuri hujusmodi consensu*, & benè posset stare cum hoc, quod alij deinde contradicerent electio*n*. Declaratur in exemplo. Defacto pro Immaculata Conceptione Beatissimae Virginis, tantus exstat fidelium sensus & consensus, ut prudenter dubitari non possit, tandem aliquando fore ut tota Ecclesia consentiat: (vel si hoc negas, idem negabo tibi in casu electionis) & tamen hinc non nascitur obligatio judicandi, quod consensu *defacto existens habeat metaphysicam connexionem******

CAPUT II.

DE CREDIBILITATE MYSTERIORVM
FIDEI.

CONTROVERSIA I.

*Vtrum vera Religio habeat pro se motiva evidentia Credibilitatis, sive
absolutæ, sive comparatæ spectetur.*

167. **Q**uando queritur, vtrum Religio nostra Catholica (quod nomen contra omnes heres semper obtinuit) digna sit, cui firmissime, & exclusa omni formidine, assentiamur, & adhæremus, potest ea dupliciter considerari, nempe comparativè ad alias Sectas, & Absolutæ. Comparativè consideratur, quando instituitur comparatio cum alijs Sectis, Gentilismo, seu Paganismo, Judaismo, & Hæresibus: & queritur an mereatur omnibus alijs praferri, & omnino sit præferenda, ita ut omnes alia reddantur prudenter incredibilis. Absolutæ vero consideratur, quando simpliciter queritur, vtrum mereatur a sensu firmissimum, præscindendo an dentur alia Sectas, necne.

168. Dicendum est, Religionem veram, & omnia qua in ea credenda proponuntur, habere pro se talia motiva & argumenta, vt ijs rectè penetratis, evidens sit, non solum eam esse dignam que alij omnibus Sectis existentibus præferatur, sed etiam qua simpliciter & absolute firmissime credatur, esse vera Religio, à Deo instituta vt in ea colatur, nec posse talia motiva con-

venire ulli falsæ Sectæ, etiam per divinam potentiam. Ita cum S. Thoma omnes Theologi contra Capreolum.

Probatur primò ex S. Scriptura Psal. 92. *Tetestimonia tua credibilia facta sum nimis.* Vnde subsumo: atqui non essent nimis credibilia, si tantum essent probabiliter & opinatè credibilia, possent enim prudenter desiderari majora discernicula & signa, qua redherent Testimonia Dei evident credibilia.

169. Probatur 2. Auctoritate SS. Patrum, qui semper hoc pro indubitate supposuerunt. S. Augustinus de Vtilitate credendi c. 17. *Nolle illi primitias dare, vel summa impietas, vel precipitis ignorantiae est.* Richardus de S. Victore lib. 1. de Trin. c. 22. ait, *genua esse dementia, in ijs vel aliquantulum dubitare: subintellige deliberare.* Optima probatio est, motivorum credibilitatis exhibito, quod Contr. sequente præstabilitis. Contra hanc verissimam doctrinam objici possunt sophismata, qua discipulorum ingenia fatigant.

170. Objicitur ergo primò. Si illis, qua hujusmodi motiva credibilitatis penetrârunt, est evidens, mysteria fidei esse credibilia, erit ijsdem etiam

Y y 2.